

Viite

-

ECOFIN-neuvosto 14.3.2023 ja Euroryhmän kokous 13.3.2023, Bryssel

Suomea edustaa ECOFIN-kokouksessa valtiovarainministeri Annika Saarikko ja Euroryhmän kokouksessa valtiosihteeri Katri Makkonen.

Tiivistelmä

Talouspolitiikan EU-koordinaatiokehikon arviointi

Komissio julkaisi 9.11.2022 tiedonannon kaavailemistaan uudistuksista talouspolitiikan EU-koordinaatioon. Ecofin-neuvostossa on 14.3.2023 tarkoituksena hyväksyä päätelmät talouspolitiikan EU-koordinaatiokehikon arvioinnista. Päätelmissä tuodaan esille jäsenmaiden yhteneviä näkemyksiä talouspolitiikan EU-koordinaatiokehikon arviointiin ja arviointiin liittyviä lisäselvitys-tarpeita. Suomi voi hyväksyä neuvoston päätelmät, jotka ovat Suomen kannan mukaisia. Suomen kantoja komission tiedonannon sisältämiin keskeisiin uudistusajatuksiin on määritelty E-jatkoselvityksessä EJ 10/2022 vp.

Venäjän hyökkäyssodan talous- ja rahoitusvaikutukset

Ecofin-neuvostossa keskustellaan Venäjän hyökkäyssodan talous- ja rahoitusvaikutuksista. Puheenjohtajan ennakkotiedon mukaan keskustelussa on tarkoitus keskittyä energiakysymyksiin. Energia-kriisi on ollut merkittävä inflaatiota kiihdyttävä tekijä. EU:n jäsenvaltiot ovat toteuttaneet monenlaisia toimia vaimentaakseen energian hinnan nousun ja kiihtyneen inflaation haitallisia vaikutuksia kotitalouksille ja yrityksille.

Taloudellinen elpyminen Euroopassa

Komissio esittelee tiedonantoon elpymis- ja palautumistukivälineen (RFF) soveltamisesta kaksi vuotta RRF-asetuksen voimaantulon jälkeen. Lisäksi neuvostossa käydään temaattinen keskustelu vihreään siirtymään ja REPowerEU-rahoituksen hyödyntämiseen liittyen. Suomi ottaa asian tiedoksi.

Lisäksi neuvostossa on tarkoitus hyväksyä Suomen päivitetty elpymis- ja palautumissuunnitelma. Suomen suunnitelman päivitys sisältää muutoksia 18 suunnitelman investointiin Suomen tarkistetun saannon huomioon ottamiseksi. Lisäksi suunnitelmasta poistettaisiin kaksi investointia, joista toinen liittyi rakennusten lämmitysjärjestelmien korvaamiseen vähemmän hiilidioksidipäästöjä aiheuttavilla lämmitysmuodoilla ja toinen yksityiseen latausinfrastruktuuriin. Suomi hyväksyy neuvoston täytäntöönpanopäätöksen Suomen päivitetystä elpymis- ja palautumissuunnitelmasta.

Muut asiat

Neuvostossa on tarkoitus käydä näkemystenvaihto finanssipoliittisesta ohjauksesta vuodelle 2024. Lisäksi neuvostossa on esillä G20 valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien helmikuun 2023 kokouksen seuranta sekä mandaatin hyväksyminen talous- ja rahoituskomitealle EU:n yhteisten linjausten ja IMFC-lausunnon hyväksymiseksi G20 valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjoh-

tajien ja IMF:n kevätkokouksiin. Neuvoston on myös tarkoitus osaltaan hyväksyä suositus varainhoitovuoden 2021 talousarvion toteuttamista koskevan vastuuvapauden myöntämisestä komissiolle sekä vahvistaa neuvoston päätelmät EU:n vuoden 2024 talousarvion suuntaviivoiksi.

Euroryhmä 13.3.

Euroryhmän asialistalla on euroalueen talouden ja rahoitusmarkkinoiden kehitys ml. finanssipoliittinen ohjaus vuodelle 2024, kansainvälisten kokousten valmistelu ml. valuuttakurssikehitys, euroalueen ja jäsenvaltioiden inflaatiokehitys, talouspolitiikan EU-koordinaation arvioinnin euroalueen näkökohdat sekä strateginen keskustelu digieuroon liittyvistä politiikkatavoitteista.

Asialista:

1. **Asialistan hyväksyminen**
2. (mahd.) A-kohtien hyväksyminen
- Ei-lainsäädäntöasiat**
3. **Taloudellinen elpyminen Euroopassa**
 - a) **Elpymis- ja palautumistukivälineen toimeenpano** **s. 5**
= *Komisison esittely / Näkemystenvaihto*
 - b) (mahd.) **Elpymis- ja palautumistukivälineen mukaiset neuvoston täytäntöönpano-päätökset** **s. 10**
= *Hyväksyminen*
4. **Finanssipoliittinen ohjaus vuodelle 2024** **s. 13**
= *Komission esittely / Näkemystenvaihto*
5. **Päätelmät talouspolitiikan koordinaatiokehikon uudelleentarkastelusta** **s. 17**
= *Hyväksyminen*
6. **Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen talous- ja rahoitusvaikutukset** **s. 23**
= *Näkemystenvaihto*
7. **Kansainväliset kokoukset** **s. 27**
 - a) **G20 valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien helmikuun kokouksen (24.-25.2.2023) jatkotoimet**
= *Puheenjohtaja ja komissio tiedottavat*
 - b) **G20 valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien sekä IMF:n kevätkokousten (10.-16.4.2023) valmistelu**
 - i) **EU:n yhteiset linjaukset G20-kokoukseen**
 - ii) **Lausunto IMFC:lle**
= *Jatkotyön ohjaus*
8. **EU:n budjetti: Suositus vuoden 2021 talousarvion toteuttamista koskevan vastuuvapauden myöntämisestä komissiolle** **s. 31**
= *Hyväksyminen*
9. **Neuvoston päätelmät EU:n vuoden 2024 talousarvion suuntaviivoista** **s. 34**
= *Hyväksyminen*
10. **Muut asiat**
Rahoituspalvelulainsäädännön toimeenpanon tilanne
= *Komission tiedotusasia*

Maanantai 13.3.

11:00 Makrotaloudellinen dialogi

15:00 Euroryhmä

s. 37

Tiistai 14.3.

09.00 Aamiainen

10.00 Ecofin-neuvosto

Valtiovarainministeriö

Perusmuistio

EU/19/2023-VM-8

Oraheimo Hanna

3.3.2023

ECOFIN-neuvosto 14.3.2023, Bryssel; 3. Taloudellinen elpyminen Euroopassa a) Elpymis- ja palautumistukivälineen toimeenpano

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 14.3.2023

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio esittelee tiedonantoon elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) soveltamisesta kaksi vuotta RRF-asetuksen voimaantulon jälkeen. Tiedonannon liitteenä komissio julkaisi myös maksujen jäädyttämistä ja osittaisia maksuja koskevan kuvauksen sekä tavoitteiden ja välitavoitteiden arviointia koskevan kehikon. Tiedonannon yhteydessä eduskuntaa informoidaan jäsenvaltioiden hyväksytyistä maksupyynnöistä RRF-välineestä tämän muistion lopussa.

Komission esittelyn jälkeen ministerit käyvät temaattista keskustelua, joka liittyy erityisesti vihreään siirtymään ja REPowerEU-rahoituksen hyödyntämiseen. Neuvoston pj-maa on laatinut keskustelun pohjaksi tausta-asiakirjan, jossa esitetään ministereille kysymyksiä REPowerEU-toimenpiteistä, vihreästä siirtymästä ja tehokkaasta toimeenpanosta.

Suomen kanta

Suomi ottaa asian tiedoksi.

Pääasiallinen sisältö

Komission tiedonanto ja toimeenpanon tilanne

Elpymis- ja palautumistukivälinettä koskeva asetus tuli voimaan helmikuussa 2021. Toimeenpano on edennyt, ja kaikkien jäsenvaltioiden elpymis- ja palautumissuunnitelmat on hyväksytty neuvostossa. Avustusmuotoista rahoitusta on maksettu jäsenvaltioille tie-

donannon julkaisuun mennessä n. 97 mrd. euroa ja lainamuotoista n. 47 mrd. euroa. Viimeisimpänä RRF-maksatuksia ovat saaneet Latvia, Kreikka, Italia, Kypros, Romania, Portugali, Bulgaria ja Kroatia.

Kaikissa tähän mennessä käsitellyissä maksupyynnöissä kyseinen jäsenvaltio on saavuttanut jokaisen maksupyyntöön sisältyvän tavoitteen ja välitavoitteen. RRF-asetuksessa annetaan kuitenkin mahdollisuus maksujen keskeyttämiseen osittain tai kokonaan, mikäli kaikkia tavoitteita tai välitavoitteita ei saavuteta. Toistaiseksi on ollut epäselvää, miten kyseistä säännöstä sovellettaisiin käytännössä ja kuinka komissio arvottaisi yksittäisiä tavoitteita ja välitavoitteita maksatusten osittaisessa keskeyttämisessä. Suomi on yhdessä Hollannin, Itävallan, Belgian ja Tanskan kanssa edellyttänyt, että komissio laatii läpinäkyvän ja jäsenvaltioiden tasapuolisen kohtelun turvaavan metodologian osittaisten maksujen soveltamiseen. Komissio julkaisi tiedonannon liitteenä maksujen keskeyttämistä koskevan metodologian, jossa todetaan, että maksujen keskeyttämisen laskemisen pohjana toimii tavoitteiden ja välitavoitteiden ”yksikköhinta” (RRP:n koko jaettuna tavoitteiden ja välitavoitteiden määrällä). Tavoitteiden ja välitavoitteiden arvoon tehdään useita painotuksia, esim. merkittäviin uudistuksiin liittyviin välitavoitteisiin sovelletaan kerrointa 5. RRP:n valvontajärjestelyihin liittyvien välitavoitteiden jäädessä saavuttamatta komissio ei tee kyseiselle jäsenvaltiolle osittaisia maksatuksia, vaan keskeyttää kaikki RRF:stä tehtävät maksut kyseiselle jäsenvaltiolle.

Komissio julkaisi toisena liitteenä tavoitteiden ja välitavoitteiden saavuttamista koskevan arviointikehikon. Arviointikehikossa täsmennetään mm. komission arviointia vähämerkityksellisten poikkeamien suhteen. Komissio katsoo esim. määrällisten tavoitteiden osalta, että 5% tai sitä vähäisempi poikkeama ei tarkoita, ettei tavoitetta ole saavutettu. Samoin komissio voi hyväksyä vähäisiä poikkeamia mm. muotovaatimuksista, aikataulusta tai asiasisällöstä.

Temaattinen keskustelu vihreästä siirtymästä

Ecofin-neuvostossa käytävän temaattisen keskustelun on tarkoitus painottaa vihreään siirtymään ja REPowerEU-rahoituksen hyödyntämiseen. REPowerEU-toimenpiteiden laatimista koskeva muutettu RRF-asetus tuli voimaan 1.3.2023. Pj-maan tausta-asiakirjassa esitetään ministereille kaksi kysymystä. Ministereiltä toivotaan vastauksia kansallisten REPowerEU-lukujen valmistelusta ja siitä, miten valmistelussa huomioidaan muut vihreään ja energiasiirtymään liittyvät aloitteet. Ministereiltä toivotaan myös näkemyksiä tähän liittyvistä keskeisistä haasteista ja mahdollisuuksista. Lisäksi ministerien toivotaan keskustelevan siitä, miten turvataan RRF:n ja REPowerEU:n tehokas toimeenpano ottaen erityisesti huomioon inflaation ja toimitusketjujen haasteet.

Hyväksytyt maksupyynnot aikajärjestyksessä

Alla on tiivistetysti kuvattu viimeisimpien hyväksytyjen maksupyyntöjen sisältöä. Tällainen tiivistelmä toimitetaan eduskunnalle kaksi kertaa vuodessa ECOFIN-neuvostomuistiossa, kun komissio on julkaissut RRF:n toimeenpanoa koskevan raportin tai RRF:ää käsittelevän tiedonannon.

Romania, 1. maksupyyntö

Romania lähetti ensimmäisen maksupyyntönsä Euroopan komissiolle 31.5.2022. Pyynnön summa on noin 2,6 mrd. euroa (1,8 mrd. euroa avustuksia ja 0,8 mrd. euroa lainoja). Maksupyynnön perusteena on 21 tavoitetta ja välitavoitetta, joista Romania on toimittanut kattavat selvitykset komissiolle.

Tärkeitä uudistuksia on tehty suunnitelman mukaisesti liittyen kestävään liikenteeseen tavoitteena vähähiilisyys ja tieturvallisuus. Lisäksi uudistuksia on tehty sähkömarkkinoilla

sekä hiilen korvaamisessa energiantuotannossa. Verojärjestelmän ja sen hallinnan uudistuksia sekä korruptionvastaisia toimia on saatu valmiiksi. Lisäksi uudistuksia on tehty koulutusjärjestelmään, jossa tavoitteena on vähentää aikaista koulunkäynnin lopettamista. Romania on myös rakentanut RRF-asetuksen vaatimusten mukaisen tietojärjestelmän tukemaan valvonta- ja tarkastusjärjestelyjä.

Italia, 2. maksupyyntö

Italia lähetti toisen maksupyyntönsä Euroopan komissiolle 29.6.2022. Pyyntönsä summa on noin 21 mrd. euroa, 10 mrd. euroa avustuksina ja 11 mrd. euroa lainoina. Maksupyyntönsä perusteena on 45 tavoitetta ja välitavoitetta, joista Italia on toimittanut kattavat selvitykset komissiolle.

Suunnitelman mukaisesti tärkeissä uudistuksissa on edetty erityisesti koskien julkisen sektorin työmarkkinajärjestelyitä, veronkierron vastaisia politiikkatoimia sekä julkisten hankintojen uudelleenarviointia. Lisäksi maksupyyntöön sisältyvät kansalliset jätteenhuollon ja kiertotalouden uudistukset. Toimeenpano on edennyt myös nopeita laajakaista- ja 5G-verkkoja, tutkimus ja innovaatiota, matkailua ja kulttuuria, puhtaan vedyn tuotantoa, ja koulujen digitalisointia koskevilla investoinneilla.

Kypros, 1. maksupyyntö

Kypros lähetti ensimmäisen maksupyyntönsä Euroopan komissiolle 28.7.2022. Pyyntönsä summa on noin 85 miljoonaa euroa, joka on noin 7,1 % Kyproksen koko allokatiosta. Maksupyyntönsä perusteena on 14 tavoitetta ja välitavoitetta, joista Kypros on toimittanut kattavat selvitykset.

Elpymis- ja palautumissuunnitelmaan kuuluvissa rakenteellisissa uudistuksissa on edistytty erityisesti julkisen sektorin työhaun arviointikehikon muodostamisessa, korruptionvastaisen lainsäädäntö- ja institutionaalisen kehikon kehittämisessä sekä järjestämättömien lainojen toimintakehikon perustamisessa.

Kyproksen maksupyyntöön sisältyy lisäksi useita vihreään siirtymään liittyviä toimenpiteitä, jotka kannustavat energiatehokkuuden kasvattamiseen niin julkisella sektorilla, yrityksissä kuin osassa kotitalouksia. Digitalisaation osalta maksupyyntöön liittyen edistystä on tapahtunut erityisesti ministeriöiden tarjoamissa palveluissa sekä digitaalisten taitojen kehittämishankkeissa.

Kroatia, 2. maksupyyntö

Kroatia lähetti toisen maksupyyntönsä Euroopan komissiolle 19.9.2022. Pyyntönsä summa on noin 700 miljoonaa euroa. Maksupyyntönsä perusteena on 25 tavoitetta ja välitavoitetta, joista Kroatia on toimittanut kattavat selvitykset.

Edistystä lainsäädäntöön on tehty elpymis- ja palautumissuunnitelman puitteissa erityisesti paikallishallinnon yksiköiden vapaaehtoisessa yhdistämisessä, aktiivisessa työmarkkinapolitiikassa sekä mikro-, pk- ja suuryritysten rahoitusvälineissä. Edelleen oikeuslaitoksen tehostamisessa ja julkisen sektorin rakennusten energiakorjausohjelmassa on tapahtunut edistystä. Tärkeitä toimenpiteitä ovat lisäksi vesi- ja jätevesijärjestelmien rakentaminen ja jälleenrakentaminen, vedyn kehittämisstrategia ja sosiaalipolitiikan alalla uuden sosiaalilain hyväksyminen.

Bulgaria, 1. maksupyyntö

Bulgaria lähetti ensimmäisen maksupyyntönsä Euroopan komissiolle 31.8.2022. Pyyntösumma on noin 1,37 miljardia euroa. Maksupyyntö perustuu 22 tavoitteeseen ja välitavoitteeseen, joista Bulgaria on toimittanut kattavat selvitykset.

Elpymis- ja palautumissuunnitelmaan kuuluvissa rakenteellisissa uudistuksissa on edistytty erityisesti koskien vähimmäistulojärjestelmää ja sosiaalipalveluita, koulutusta ja liittyen elinikäiseen oppimiseen, 5G-verkkoihin, energiaan ja vihreään siirtymään, oikeuslaitoksen uudistukseen ja rahanpesun torjuntaan. Tärkeitä tavoitteita ja välitavoitteita on saavutettu myös tieturvallisuusstrategiassa, Sofian metron laajennushankeessa sekä TETRA-järjestelmän ja radiovälitysverkon kehittämisessä. Lisäksi edistystä on tapahtunut RRF:n täytäntöönpanoa seuraavissa tarkastus- ja valvontatoimenpiteissä.

Kreikka, 2. maksupyyntö

Kreikka lähetti toisen maksupyyntönsä Euroopan komissiolle 30.9.2022. Pyyntösumma on noin 3,6 miljardia euroa, joka on noin 11,8 % Kreikan koko allokatiosta. Maksupyyntö perustuu 28 tavoitteeseen ja välitavoitteeseen, joista Kreikka on toimittanut kattavat selvitykset.

Elpymis- ja palautumissuunnitelmaan kuuluvissa rakenteellisissa uudistuksissa on edistytty erityisesti koskien strategisten investointien lainsäädäntökehikkoa ja oikeusjärjestelmän uudistuksia. Suunnitelman toteuttamista varten perustetun lainavälineen edistymisen on tapahtunut välitavoitteiden mukaisesti. Julkiseen hallintoon on valmisteltu suoritusperusteinen palkitsemisjärjestelmä, joka keskittyy elpymis- ja palautumissuunnitelman toimeenpanoon.

Kreikan maksupyyntöön sisältyy lisäksi useita vihreään siirtymään liittyviä toimenpiteitä, erityisesti pienten- ja keskisuurten yritysten osalta, joille on kohdistettu verohelpotuksia vihreän siirtymän toimista. Digitalisaation osalta maksupyyntöön liittyen edistystä on tapahtunut erityisesti pienten- ja keskisuurien yritysten digitalisaation tason kasvattamisessa, jota edistetään uudistuksilla lainavälineen rahoituksen kautta.

Portugali, 2. maksupyyntö

Portugali lähetti toisen maksupyyntönsä Euroopan komissiolle 30.9.2022. Pyyntösumma on noin 1,8 miljardia euroa, joka on noin 10,8 % Portugalin koko allokatiosta. Maksupyyntö perustuu 20 tavoitteeseen ja välitavoitteeseen, joista Portugali on toimittanut kattavat selvitykset.

Elpymis- ja palautumissuunnitelmaan kuuluvissa rakenteellisissa uudistuksissa on edistytty erityisesti koskien julkisten sairaaloiden hallintojärjestelmää sekä maaseudun rakennusrekisteriä. Maksupyyntöön sisältyy useita väestön ja alueellista tasa-arvoa edistäviä toimenpiteitä, esimerkiksi Boavistan ja Impérion välisien liikenneyhteyksien edistäminen, Azorien maatalouden taloudellinen elvytys sekä Lisbonin ja Porton vähäosaisten yhteisöjen tukeminen.

Portugalin maksupyyntöön sisältyy lisäksi useita vihreään siirtymään liittyviä toimenpiteitä, erityisesti biotalouden toimintaohjelma sekä metsien määrän kasvattamista tavoittelevat ohjelmat. Digitalisaation osalta maksupyyntöön liittyen edistystä on tapahtunut erityisesti kulttuuriverkostojen ja niiden digitaalisen siirtymän osalta.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

Komissio on säännöllisesti Euroopan parlamentin kuultavana elpymis- ja palautumistuki-
välineen toimeenpanosta.

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta 9.3.

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta, kirjallinen menettely 10.3.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN
PARLIAMENT AND THE COUNCIL: Recovery and Resilience Facility: Two years on
A unique instrument at the heart of the EU's green and digital transformation

Presidency Issues Note for the ECOFIN: The Recovery and Resilience Facility (RRF)
and REPowerEU – contributions to the green transition and independence from Russian
energy

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/EUS, finanssineuvos Laura Vartia, p. +358 50 452 9245
VM/EUS, finanssiasiantuntija Hanna Oraheimo, p. +358 50 439 1909
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/19/2023

Valtiovarainministeriö

Perusmuistio

EU/546/2023-VM-3

Vartia Laura

2.3.2023

Ecofin-neuvoston kokous 14.3.2023, Bryssel; 3. Taloudellinen elpyminen Euroopassa b) Elpymis- ja palautumistukivälineen mukaiset neuvoston täytäntöönpanopäätökset

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 14.3.2023

Eduskuntatunnus

E 77/2021 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ecofin-neuvostossa on tarkoitus hyväksyä Suomen päivitetty elpymis- ja palautumissuunnitelma. Komission arvio päivitetystä suunnitelmasta julkaistiin 28.2.2023. Elpymis- ja palautumissuunnitelmien päivitykset hyväksytään samassa prosessissa kuin alkuperäiset suunnitelmat. Komissiolla on kaksi kuukautta aikaa arvioida päivitetty suunnitelma. Mikäli komission arvio suunnitelmasta on myönteinen, se tekee ehdotuksen neuvoston täytäntöönpanopäätökseksi. Asetuksen 20 artiklan mukaan neuvoston on käsiteltävä täytäntöönpanopäätökset pääsääntöisesti neljän viikon kuluttua komission ehdotuksen antamisesta. Neuvoston täytäntöönpanopäätös ja siinä vahvistettavat tavoitteet ja välitavoitteet muodostavat perustan maksatuksille RRF-välineestä.

Suomen kanta

Valtioneuvosto on antanut eduskunnalle selvityksen E 77/2021 vp kansallisia elpymis- ja palautumissuunnitelmia koskevien täytäntöönpanopäätösten hyväksynnästä neuvostossa. Valtioneuvosto voi hyväksyä neuvoston täytäntöönpanopäätöksellä jäsenvaltioiden kansalliset elpymis- ja palautumissuunnitelmat, jotka sen arvion mukaan täyttävät RRF-asetuksen vaatimukset selvityksessä täsmennetyin tavoin.

Suomen päivitetty suunnitelma on kansallisesti valmisteltu RRF-asetuksen vaatimusten mukaisesti ja valtioneuvoston selvityksessä E 77/2021 vp täsmennetyin tavoin. Näin ollen, Suomi hyväksyy neuvoston täytäntöönpanopäätöksen Suomen päivitetystä elpymis- ja palautumissuunnitelmasta.

Pääasiallinen sisältö

Suomen alkuperäinen elpymis- ja palautumissuunnitelma hyväksyttiin Ecofin-neuvostossa 28.10.2021. Suomi toimitti komissiolle päivitetyn valtioneuvostossa hyväksytyn suunnitelman 26.1.2023. Komission myönteinen arvio päivitetystä suunnitelmasta julkaistiin 28.2.2023. Suomi päivittää suunnitelmaansa kolmantena jäsenvaltiona Luxemburgin ja Saksan jälkeen.

Elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen artiklan 18 mukaan jäsenvaltiot voivat päivittää suunnitelmaansa tarkistetun enimmäisrahoitusosuuden huomioon ottamiseksi. Suomen suunnitelman päivitys perustuu tarpeeseen huomioida elpymis- ja palautumistukivälineen avustusten enimmäismäärän tarkistaminen 2,1 miljardista eurosta 1,8 miljardiin euroon.

Suomen enimmäissaanto supistui, koska Suomen talous on kehittynyt ennustettua paremmin. Suomen enimmäissaannon vahvistuttua kesällä 2022 Suomen kestävä kasvun ministerityöryhmä linjasi kesäkuussa, miten Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmaa päivitetään muutoksen vuoksi. Sen jälkeen Suomi neuvotteli teknisistä muutoksista Euroopan komission kanssa.

Suomen suunnitelman päivitys sisältää muutoksia 18 suunnitelman investointiin Suomen enimmäissaannon supistuttua. Lisäksi suunnitelmasta poistettaisiin kaksi investointia: joista toinen liittyi rakennusten lämmitysjärjestelmien korvaamiseen vähemmän hiilidioksidipäästöjä aiheuttavilla lämmitysmuodoilla ja toinen yksityiseen latausinfrastruktuuriin. Lisäksi suunnitelman päivitys sisältää teknisluonteisia korjauksia, jotka eivät liity enimmäissaannon supistumiseen. Suomen suunnitelmasta 50,1 prosenttia rahoituksesta kohdistuu vihreän siirtymän vauhdittamiseen ja 29,6 prosenttia digitalisaation edistämiseen.

Komissio katsoo, että Suomen pyytämät muutokset ovat perusteltuja, koska Suomen rahoitusosuus on pienentynyt. Komissio arvioi päivitettyä suunnitelmaa elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevassa asetuksessa vahvistettujen 11 arviointikriteerin perusteella ja tuli siihen johtopäätökseen, että Suomen suunnitelma on edelleen niiden mukainen eivätkä muutokset vaikuta suunnitelman yleiseen tavoitetasoon.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kyseessä on neuvoston täytäntöönpanopäätös, joka perustuu RRF-asetuksessa neuvostolle SEUT 291 artiklan 2 kohdan mukaisesti siirrettyyn täytäntöönpanovaltaan. Neuvosto tekee päätöksensä määränemmistöllä komission ehdotuksesta.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentti ei osallistu täytäntöönpanopäätösten hyväksymiseen. RRF-asetuksen 25 artiklan mukaan komission on kuitenkin toimitettava ehdotukset neuvoston täytäntöönpanopäätöksiksi yhtäaikaaisesti ja yhtäläisin ehdoin Euroopan parlamentille ja neuvostolle ilman aiheutonta viivytystä. RRF-asetuksen 26 artiklassa säädetään elpymis- ja palautumisvuoropuhelusta, jonka puitteissa Euroopan parlamentti voi kutsua komission keskustelemaan elpymis- ja palautumissuunnitelmista ja niiden arvioinnista.

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta 9.3.2023

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 10.3.2023, kirjallinen menettely

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Eduskunta on omien varojen päätöksen (EV 54/2021 vp - HE 260/2020 vp) hyväksymisen yhteydessä edellyttänyt, että käsiteltäessä jäsenmaiden kansallisia elpymis- ja palautumissuunnitelmia Suomi pitää kiinni ehdollisuudesta ja julkisen talouden tervehdyttämisestä kaikkien jäsenmaiden kohdalla, ei hyväksy varojen myöntämistä ilman uskottavia julkisia talouksia tervehdyttäviä rakenteellisia uudistuksia ja edellyttää, että varojen maksatuksen ehtona on sitoutuminen oikeusvaltioperiaatteeseen.

Asiakirjat

Proposal for a COUNCIL IMPLEMENTING DECISION amending Council Implementing Decision (EU) (ST 12524/21 INIT; ST 12524/21 ADD 1) on the approval of the assessment of the recovery and resilience plan for Finland, (COM(2023) 116 final)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/EUS, Finanssineuvos Laura Vartia, p. +358 295 530 228
VM/EUS, Finanssiasiantuntija Hanna Oraheimo, p. +358 295 530 137
VM/EUS, Finanssiasiantuntija Jonne Lehtimäki, p. +358 295 530 522
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus: EU/546/2023

Valtiovarainministeriö

Perusmuistio

EU/555/2023-VM-1

Kekäläinen Antti

8.3.2023

ECOFIN-neuvosto 14.3.2023, Bryssel; 4. Finanssipoliittinen ohjaus vuodelle 2024

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 14.3.2023

Eduskuntatunnus

E 20/2020 vp, E 23/2021 vp., EJ 1/2022 vp.

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ecofin-neuvostossa on tarkoitus käydä näkemystenvaihto komission 8.3.2023 julkaiseman tiedonannon pohjalta finanssipoliittisesta ohjauksesta vuodelle 2024. Komissio on julkaissut vastaavan tiedonannon muutamana edellisenä vuotena. Euroryhmä laatii komission tiedonannosta julkilausuman, jota käsitellään euroryhmässä 13.3.2023.

Suomen kanta

Suomen aiemmat kannat vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen yleisen poikkeuslausekkeen käyttöönottoon ja voimassaoloon vuosina 2020-2023 on määritetty E-selvityksissä E 20/2020 vp., E 23/2021 vp. ja EJ 1/2022 vp.

Asian kiireellisyyden vuoksi tässä perusmuistiossa määritellään poikkeuksellisesti kannat komission tiedonantoon:

Suomi pitää hyvänä, että komissio ennakoi, millaista finanssipoliittista ohjeistusta on odotettavissa kevään maakohtaisissa suosituksissa osana eurooppalaista ohjausjaksoa.

Suomi pitää perusteltuna komission näkemystä siitä, että yleisen poikkeuslausekkeen soveltamisesta luovutaan vuoden 2023 lopussa. Suomi on aiemmin katsonut, että vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen soveltamisen tulisi olla tilapäistä (EJ 23/2022 vp).

Suomi pitää ongelmallisena sitä, että komission tiedonanto pohjautuu ennakkolisiin elementteihin, joista ei vielä ole saavutettu yhteisymmärrystä talouspolitiikan EU-koordinaation arvioinnista käytävissä keskusteluissa.

Suomi ottaa tiedoksi komission kaavaileman laadullisen ohjeistuksen energiatoimiin liittyen.

Suomi tarkentaa tarvittaessa kantojaan asiakokonaisuuteen käsittelyn edetessä.

Pääasiallinen sisältö

Komission tiedonanto finanssipolitiikan ohjauksesta vuodelle 2024

Komission tiedonannon tarkoituksena on antaa ohjausta kevään 2023 vakaus- ja lähentymisohjelmien valmisteluun. Tiedonanto toimii myös pohjana myöhemmin keväällä annettaville maakohtaisille finanssipoliittisille suosituksille.

Komissio kuvaa tiedonannon alussa talouspolitiikan EU-koordinaatiosta käytävien neuvotteluiden tilannetta ja tämänhetkistä taloudellista tilannetta. Komissio julkaisi 9.11.2022 tiedonannon kaavailemistaan uudistuksista talouspolitiikan EU-koordinaatioon (myöhemmin ”marraskuun tiedonanto”).

Finanssipoliittinen vastaus energiakriisiin

Komissio toteaa, että energian hintojen nousun vuoksi jäsenvaltiot joutuivat tekemään finanssipoliittisia tukitoimia, joiden kustannukset ovat merkittäviä. Tukitoimilla vähennettiin korkeiden energian hintojen sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia kotitalouksiin ja yrityksiin. Energian hintojen näkymät ovat kuitenkin kohentuneet, ja komission mukaan nyt olisi siirryttävä tukitoimista luopumiseen. Ensimmäisenä olisi luovuttava vähiten kohdennetuista tukitoimista, ja mikäli tukitoimien jatkolle on edelleen tarvetta, tulisi niiden olla aikaisempaa kohdennetumpia. Komissio toteaa myös, että pitkällä aikavälillä olisi olennaista vähentää riippuvuutta fossiilisten polttoaineiden tuonnista, ja viittaa mm. elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) ja REPowerEU:n toimenpiteisiin.

Yleisestä poikkeuslausekkeesta luopuminen

Komissio vahvistaa tiedonannossaan, että vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen soveltamisesta luovutaan vuoden 2023 lopussa. Komissio perustelee poikkeuslausekkeesta luopumista sillä, että Euroopan taloudet ovat elpyneet yli pandemiaa edeltäneen tason ja Venäjän hyökkäyssodan aiheuttaman energian hintojen nousun akuutti vaihe on ylitetty. Poikkeuslausekkeesta luopuminen ja tarve maltilliselle finanssipolitiikalle edellyttävät komission mukaan jäsenvaltioille annettavaa ohjausta vakaus- ja lähentymisohjelmien laadintaan, ja komissio tulee antamaan kevään maakohtaisissa finanssipoliittisissa suosituksissa eritellympää kvantitatiivista ohjausta.

Vakaushjelmien valmistelu ja tulevat finanssipoliittiset suositukset

Komissio toteaa, että voimassa olevan sääntökehikon soveltaminen jatkuu, koska keskustelut talouspolitiikan sääntökehikosta ovat kesken. Kuitenkin komissio esittää, että sujuvan siirtymäkauden takaamiseksi joitakin elementtejä komission marraskuun tiedonannossa esitellyistä uudistuksista sääntökehikkoon otettaisiin mukaan kevästä 2023 alkaen. Komission mukaan jäsenvaltioiden vakaus- ja lähentymisohjelmien (myöhemmin ”vakaushjelma”) olisi sisällettävä jäsenvaltion keskipitkän aikavälin finanssipoliittisrakenteellinen suunnitelma. Jäsenvaltioiden olisi kuvattava vakaushjelmassaan, kuinka niiden suunnitelmalla taataan alijäämän pysyminen alle 3 prosentin viitearvon sekä velkatason uskottava ja jatkuva aleneminen tai velan pysyminen kohtuullisella tasolla keskipitkällä aikavälillä. Vakaushjelmissä olisi myös kuvattava energiaturvatoimet talousarviovaikutuksineen sekä suunnitelma niistä luopumiseksi. Lisäksi vakaushjelmissä olisi kuvattava, miten jäsenvaltion uudistus- ja

investointisuunnitelmat, ml. elpymis- ja palautumissuunnitelmiin sisältyvät uudistukset ja investoinnit, tukevat julkisen talouden kestävyttä sekä kestäväää ja osallistuvaa kasvua komission tiedonannon linjausten mukaisesti.

Komissio aikoo myöhemmin keväällä ehdottaa maakohtaisia finanssipoliittisia suosituksia, jotka ovat jäsenvaltion omien tavoitteiden mukaisia, kunhan tavoitteilla taataan velkatason aleneminen tai velan pysyminen kohtuullisella tasolla sekä alijäämän pysyminen alle 3 prosentin viitearvon keskipitkällä aikavälillä. Jäsenvaltioiden tavoitteilla viitataan jäsenvaltioiden vakausohjelmissaan esittämiin finanssipoliittisiin tavoitteisiin. Finanssipoliittiset suositukset olisivat maakohtaisesti eriytetty jäsenvaltion julkisen velan haasteiden perusteella. Finanssipoliittiset suositukset perustuvat komission marraskuun tiedonannon mukaiseen nettomenouuraan. Komissio aikoo myös korostaa julkisten investointien roolia finanssipoliittisissa suosituksissa. Komission mukaan finanssipoliittisen sopeutuksen ei tulisi tapahtua julkisten investointien kustannuksella. Jäsenvaltioiden olisi myös hyödynnettävä täysimääräisesti RRF:n ja muiden EU-varojen tarjoamaa tukea. Komissio aikoo myös antaa ohjeistusta energiatukitoimiin liittyen.

Liiallisen alijäämän menettelyiden avaaminen

Tiedonannossa kerrotaan myös komission näkemyksiä liiallisen alijäämän menettelyiden avaamisesta. Keväällä 2022 komissio ilmoitti tarkastelevansa menettelyiden avaamista keväällä 2023 erityisesti heinäkuussa 2022 hyväksytyjen finanssipoliittisten suositusten noudattamisen valossa. Komissio toteaa tiedonannossa tarkastelevansa jäsenvaltioiden taloudellista tilannetta alustavista talousarviosuunnitelmista annettujen arvioiden ja perussopimuksen alijäämä- ja velkakriteerien valossa. Komissio katsoo kuitenkin, että makrotalouden korkea epävarmuus huomioiden menettelyjä ei tulisi avata keväällä 2023. Komissio tulee kuitenkin ehdottamaan alijäämäkriteerin rikkomiseen perustuvien menettelyiden avaamista keväällä 2024 vuoden 2023 toteutuneiden tilastotietojen perusteella.

Taustaa

Vakaus- ja kasvusopimuksen yleinen poikkeuslauseke otettiin ensimmäistä kertaa käyttöön keväällä 2020. EU:n valtiovarainministerit antoivat tämän jälkeen yhteisen julkilausuman, jossa yhdyttiin komission arvioon siitä, että vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen käyttöönoton edellytykset täyttyvät. Komissio totesi syksyllä 2020 yleisen poikkeuslausekkeen olevan voimassa v. 2021. Kevään 2021 finanssipoliittista ohjausta koskevassa tiedonannossa komissio ilmoitti taloudellisista ehdoista, joiden täytyessä poikkeuslausekkeen voimassaolo voidaan päättää ja tämän pohjalta totesi kevätennusteen 2021 pohjalta voimassaolon jatkuvan myös v. 2022 loppuun asti.

Eurooppalaisen ohjausjakson vuoden 2022 kevätpaketin yhteydessä komissio esitti, että yleisen poikkeuslausekkeen voimassaolo jatkuisi vuonna 2023 ja lakkaisi vuoden 2024 alusta. Tuolloin komissio perusteli voimassaolon jatkamista Ukrainan sodan tuomalla epävarmuudella ja negatiivisilla riskeillä, ennennäkemättömällä energian hintojen nousulla ja toimitusketjujen häiriöillä, joista johtuen talouden tila ei ollut palannut normaalimpiin olosuhteisiin. Jatkamishdotuksen yhteydessä komissio nosti esiin tarpeen vastata finanssipoliittikalla Venäjän hyökkäyksen aiheuttamiin taloudellisiin vaikutuksiin, mukaan lukien energian hintojen nousuun. Ottaen huomioon edellä mainitut perusteet sekä korkean epävarmuuden ja negatiiviset riskit EU- ja euroalueen talouden näkyymiin, komissio katsoi, että unioni ei ollut vielä poistunut vakavasta taantumasta.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta 9.3.2023

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 10.3.2023, kirjallinen menettely

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE COUNCIL; Fiscal policy guidance for 2024

COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN CENTRAL BANK, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS; Communication on orientations for a reform of the EU economic governance framework

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/EUS, neuvotteleva virkamies Antti Kekäläinen, p. +358 295 530 386
VM/EUS, finanssiasiantuntija Hanna Oraheimo, p. +358 295 5 530 137
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/555/2023

Valtiovarainministeriö

Perusmuistio

EU/1321/2022-VM-7

Kekäläinen Antti

2.3.2023

ECOFIN-neuvosto 14.3.2023, Bryssel; 5. Päätelmät talouspolitiikan EU-koordinaation arvioinnista

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 14.3.2023

Eduskuntatunnus

E 14/2020 vp., EJ 12/2021 vp., EJ 10/2022 vp.

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Säännönmukainen talouspolitiikan EU-koordinaatiokehikon arvio käynnistettiin komission tiedonannolla 5.2.2020, mutta keskustelut keskeytyivät keväällä 2020 koronakriisin johdosta. Komissio käynnisti keskustelut uudelleen 19.10.2021 julkaistuaan tiedonannon, jossa käsiteltiin koronakriisin taloudellisia vaikutuksia ja kriisin opetuksia sekä tämän vaikutuksia talouspolitiikan koordinaatioon. Tämän jälkeen komiteatasolla käytiin teemakohtaisia keskusteluja syksyn 2021 ja kevään 2022 aikana. Lisäksi komissio järjesti keskustelujen rinnalla julkisen konsultaation, joka päättyi 31.12.2021.

Euroopan komissio julkaisi 9.11.2022 tiedonannon kaavaillemistaan uudistuksista talouspolitiikan EU-koordinaatioon. Valtiovarainministerit ovat käyneet komission tiedonannosta näkemystenvaihtoja talous- ja rahoitusasioiden neuvostossa 6.12.2022 ja 14.2.2023. Talous- ja rahoitusasioiden neuvoston kokouksessa 14.3.2023 on tarkoituksena hyväksyä neuvoston päätelmät. Päätelmissä tuodaan esille jäsenmaiden yhteneviä näkemyksiä talouspolitiikan EU-koordinaatiokehikon arviointiin ja arviointiin liittyviä lisäselvitystarpeita.

Suomi on aktiivisesti osallistunut komission tiedonannosta käytyihin keskusteluihin euroryhmässä, talous- ja rahoituskomiteassa, euroryhmän työryhmässä, talous- ja rahoituskomitean sijaistasolla sekä talouspoliittisessa komiteassa marras-joulukuussa 2022 ja tammikuussa 2023.

Komissio toteaa tiedonannossa harkitsevansa lainsäädäntöehdotuksia tiedonannossa mainittujen suuntaviivojen ja jatkokeskusteluiden pohjalta. Komission työohjelman mukaan komissio olisi antamassa talouspolitiikan EU-koordinaation arviointiin liittyviä (lainsäädäntö-) ehdotuksia vuoden 2023 ensimmäisen neljänneksen aikana.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä neuvoston päätelmät, jotka ovat Suomen kannan mukaisia.

Suomen kantoja talouspolitiikan koordinaatiokehikon arviointiin on määritelty valtioneuvoston E-kirjeessä E 14/2020 vp. ja E-jatkokirjeissä EJ 12/2021 vp. ja EJ 10/2022 vp. Talouspolitiikan koordinaatiokehikosta on linjattu valtioneuvoston selonteossa EU-politiikasta VNS 7/2021 vp.

Pääasiallinen sisältö

Neuvosto muistuttaa päätelmissään, että jäsenvaltioiden on pidettävä talous- ja finanssipolitiikkaansa yhteistä etua koskevana asiana ja sovittavana ne yhteen neuvostossa perussopimuksen mukaisesti. Se korostaa, että talouspolitiikan EU-koordinaatiokehikko on ratkaisevan tärkeä talouspolitiikan tehokkaalle koordinoinnille ja valvonnalle kaikkialla EU:ssa, sillä se varmistaa kaikille jäsenvaltioille julkisen talouden vakauden ja kestävyuden keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, edistää kestävästä talouskasvusta ja lähentymistä sekä huomioi makrotalouden epätasapainot, tukien samalla kasvua ja kestävyttä lisääviä uudistuksia ja investointeja.

Päätelmissä todetaan, että EU:n talous jatkoi voimakasta elpymistä pandemian jälkeen, erityisesti kansallisella ja EU:n tasolla toteutettujen nopeiden toimien ansiosta. Edessä on kuitenkin useita lyhyen ja pitkän aikavälin taloudellisia ja sosiaalisia haasteita, jotka johtuvat lisääntyneistä geopoliittisista jännitteistä, korkeasta inflaatiosta ja kohonneista koroista, ilmastomuutoksesta, digitalisaatiosta, väestörakenteen muutoksesta, tarpeesta tukea kilpailukykyä ja strategista autonomiaa avoimessa taloudessa, kohtuuhintaisen energian ja toimitusvarmuuden varmistamisen sekä puolustusvalmiuksien välttämättömän kehittämisen tärkeydestä. Monet näistä haasteista edellyttävät kunnianhimoisia uudistuksia ja merkittäviä investointeja. Lisäksi pandemia sekä Venäjän Ukrainaa vastaan käymän sodan seuraukset ovat lisänneet entisestään jo ennestään korkeaa velkaa, jota on vähennettävä asteittain ja realistisesti.

Neuvosto toivottaa tervetulleeksi 9. marraskuuta 2022 julkaistun komission tiedonannon talouspolitiikan EU-koordinaation arvioinnin suuntaviivoista. Se huomioi Eurooppa-neuvoston komissiolle ja neuvostolle esittämän pyynnön edistää nopeasti talouspolitiikan EU-koordinaation uudelleentarkastelua ottaen huomioon Eurooppa-neuvoston helmikuussa 2023 antamat päätelmät. Neuvosto toteaa, että olemassa olevan kehikon tarkastelu voisi lisätä sen vaikuttavuutta.

Neuvosto korostaa, että kansallinen omistajuus on olennainen osa vaikuttavaa talouspolitiikan koordinaatiota. Se toteaa monivuotiseen finanssipolitiikan suunnitteluun siirtymisen edut säilyttäen samalla vuotuisen valvonnan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä. Neuvosto toteaa, että sen on otettava huomioon jäsenvaltioiden julkisen talouden lähtöasemat ja näkymät sekä taloudelliset ominaispiirteet eriytyneillä finanssipolitiikan poluilla. Se korostaa, että kehyksen yksinkertaistaminen ja monenvälisyyden säilyttäminen ovat tärkeitä ja painottaa tasa-arvoisen kohtelun, avoimuuden ja ennustettavuuden merkitystä.

Päätelmissä tuodaan esille, että jäsenvaltioiden näkemyksissä on yhtenevyyttä seuraavilla osa-alueilla:

- a) Perussopimuksen viitearvot, joiden mukaan julkisen talouden alijäämän määrä saa olla enintään kolme prosenttia ja kokonaisvelan määrä enintään 60 prosenttia suh-

teessa maan markkinahintaiseen bruttokansantuotteeseen, säilyvät muuttumattomina. Talouspolitiikan EU-koordinaatiokehikon tulisi varmistaa, että viitearvoja noudatetaan tehokkaammin, vaikuttavammin ja kestävämmiin.

- b) Kaikkien jäsenmaiden tulisi esittää kansalliset keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmat, joissa käsitellään finanssipolitiikkaa, uudistuksia ja investointeja. Niiden pitäisi määrittää maalle finanssipolitiikan ura, jonka ainoa operatiiv-naalinen indikaattori olisivat nettoperusmenot.
- c) Jäsenmaiden tulisi esittää finanssipolitiikan ura osana kansallista suunnitelmaansa, ja sen tulisi olla yhteneväinen komissiolta saadun teknisen finanssipoliittisen vii-teuran kanssa. Erot suunnitelman ja uran välillä tulee perustella asianmukaisesti. Komission viiteuran tulee perustua yhteisiin, vielä sopimatta oleviin menetelmiin, jotka ovat toistettavia, ennustettavia ja läpinäkyviä, ja sen tulee sisältää analyysi vel-kahaasteista. Komission uran pitäisi myös sisällyttää tietoa säännöllisistä teknisistä keskusteluista ennusteisiin liittyen, ja siitä olisi keskusteltava monenvälisesti asian-omaisissa komiteoissa. Komission teknisen uran olisi varmistettava, että finanssipoliittiset toimet saavat velan riittävän laskuun tai pitävät sen varovaisella tasolla sa-malla, kun säilytetään julkisen talouden kestävyys ja edistetään uudistuksia ja julki-sia investointeja. Tätä varten olisi selvitettävä yhteisiä mekanismeja, joilla varmistetaan riittävä velan vähentäminen ja estetään finanssipoliittisten toimien viivästyminen.
- d) Komission tulisi arvioida suunnitelmat ja niiden mahdolliset päivitykset täysin lä-pinäkyvästi ja perustuen yhteisiin arviointikriteereihin, jotka ovat toistaiseksi sopi-matta. Niitä tulisi tarkastella myös monenvälisesti ja neuvoston tulisi hyväksyä ne. EU-koordinaatiokehikon tulisi huomioida tarve antaa demokraattisen prosessin oh-jata jäsenmaiden talouspolitiikkaa. Näin ollen kaikki suunnitelmat voitaisiin kohden-taa (*align*) näin vaadittaessa maiden vaalisyklin kanssa, päivittää uuden hallituksen myötä sekä päivittää objektiivisissa tilanteissa, pitäen kuitenkin yllä finanssipoliittisen sopeutuksen tavoitetasoa.
- e) Finanssipoliittista sopeutuspolkua voitaisiin pidentää, jos jäsenvaltio sitoutuu vaati-mukset täyttäviin uudistuksiin ja investointeihin, jotka parantavat kasvunäkymiä tai resilienssiä, vahvistavat julkista taloutta ja sen pitkän aikavälin kestävyyttä ja huomioivat EU:n strategisia prioriteetteja kuten vihreä ja digitaalinen siirtymä sekä puolustuskapasiteetin kasvattaminen. Sopeutuksen tulisi olla jaksotettua niin, että toi-mien takapainotteisuudelta vältytään.
- f) Kansallisten suunnitelmien tulisi kaikkien jäsenmaiden osalta varmistaa alijäämäkri-terin noudattaminen, tai riittävä ja uskottava edistyminen kohti kriteerin noudatta-mista, joka on myös yhdenmukainen neuvoston suositusten kanssa, koko suunnitel-man keston ajan. Liiallisen alijäämän menettely, joka pohjautuu kolmen prosentin kriteerin noudattamatta jättämiseen, pitäisi pysyä ennallaan, ottaen huomioon asi-aankuuluvat tekijät.
- g) Jäsenvaltioissa, joissa velan suhde bruttokansantuotteeseen on yli 60 prosenttia, kansallisten keskipitkän aikavälin suunnitelmien tulisi varmistaa, että velkasuhde las-kee riittävästi. Jäsenvaltioissa, joissa velkasuhde on alle 60 % mutta joissa julkiseen velkaan liittyy haasteita, suunnitelmien pitäisi varmistaa, että velkasuhde säilyy koh-tuullisella tasolla. Velkakriteerin rikkomiseen perustuvan liiallisen alijäämän olemas-saolon tarkastelun pitäisi käynnistyä, jos jäsenvaltion velkasuhde ylittää 60 prosentin viitearvon ja jäsenvaltio poikkeaa sovitusta finanssipolitiikan urasta. Komission tulisi, yksimielisesti neuvoston kanssa, päättää toimista, joilla kumulatiivisiin, ylä- tai ala-suuntaisiin poikkeamiin sovitusta finanssipolitiikan urasta reagoidaan. Jäsenvalti-oissa, joissa velkahaasteet ovat pieniä, sopeutuspolun ja kansallisten suunnitelmien tulisi varmistaa, että alijäämä alittaa uskottavasti kolme prosenttia tai laskee kohti sitä, ja että velkasuhde pysyy kohtuullisella tasolla, huomioiden tarve varmistaa julki-sen talouden kestävyys keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä ja välttää perusteetonta velan kertymistä.
- h) Toimeenpanoa pitäisi tehostaa myös kasvattamalla läpinäkyvyyttä. Rahallisten sank-tioiden määrää tulisi pienentää, jotta niiden käyttö olisi realistisempaa.

- i) Yleinen poikkeuslauseke merkittäviä, EU:ta tai euroaluetta koskevia shokkeja varten tulisi määrittää sellaisiin poikkeuksellisiin tilanteisiin sopeutumiseksi, joissa finanssipoliittisia suunnitelmia ei voida noudattaa, ja sen pitäisi sallia väliaikainen poikkeaminen keskipitkän aikavälin suunnitelmista. Maakohtaisen poikkeuslausekkeen tulisi sallia väliaikainen poikkeaminen keskipitkän aikavälin suunnitelmista sellaisissa poikkeuksellisissa tilanteissa, joihin hallitus ei voi vaikuttaa ja joilla on merkittäviä vaikutuksia yksittäisen jäsenvaltion julkiseen talouteen. Sopivat menettelyt poikkeuslausekkeiden aktivointiin ja keston tulisi määritellä. Neuvostolla tulisi olla rooli poikkeuslausekkeen soveltamisessa perustuen komission arvioon.
- j) Kansallisten itsenäisten finanssipoliittisten instituutioiden (IFI:t) roolin makrotaloudellisten ennusteiden tuottamisessa tulisi säilyä ja sopeutua keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisiin suunnitelmiin ja minimistandardeja tulisi harkita. IFI:en ei tulisi osallistua kansallisten suunnitelmien laatimiseen. Euroopan finanssipoliittisen komitean (European Fiscal Board, EFB) roolin kasvattamista talouspolitiikan koordinaatiokehikossa tulisi harkita.
- k) Jäsenvaltioiden, jotka käyttävät rakenteellista tasapainoa indikaattorina omissa kansallisissa ohjausjärjestelmissään, tulisi pystyä tulkitsemaan menoura rakenteellisena tasapainona ainoastaan kansallisia budjettitarkoituksia varten.
- l) Makrotaloudellisten epätasapainojen menettely (MIP) on edelleen keskeinen sellaisten epätasapainojen havaitsemisessa, estämisessä ja korjaamisessa, jotka haittaavat jäsenvaltioiden talouksien, talous- ja rahaliiton tai Euroopan unionin toimintaa. Menettelystä pitäisi tulla enemmän eteenpäin katsova, jotta riskit havaitaan aiemmin. Siitä pitäisi tulla myös dynamisempi siten, että riskiarvio perustuu enemmän riskien kehittymiseen ja niitä hillitseviin politiikkatoimiin. Lisäksi MIP:ssä pitäisi olla selkeämmät kriteerit sille, miten jäsenvaltioiden epätasapainojen arvioidaan kehittyvän. Omistajuutta, ennustettavuutta, läpinäkyvyyttä, yhdenmukaista kohtelua, prosessin toimeenpanoa ja euroalueulottuvuutta pitäisi parantaa.

Neuvosto korostaa, että talouspolitiikan koordinaatio on talous- ja rahaliiton (EMU) rakenteen keskeinen pilari, joka tukee yhteisen valuutan vakautta ja euroalueen talouden kestävyttä. Se korostaa alustavan talousarviosuunnitelman laatimisen merkitystä finanssipoliitiikan koordinoinnissa ja sen varmistamisessa, että euroalueen jäsenvaltioiden talousarvioesitykset ovat EU:n finanssipoliittisten sääntöjen mukaisia. Neuvosto on yksimielinen siitä, että tätä harjoitusta olisi jatkettava uudistetussa kehikossa, jotta euroalueella säilyy vahva finanssipoliitiikan koordinaatio, jota tukee euroalueen finanssipoliitiikkaa koskeva suositus ja euroalueen yleinen julkisen talouden seuranta. Se toteaa päätelmissä, että makrotalouden epätasapainoa koskevaa menettelyä koskevaa analyysyä pitäisi kehittää menettelyn euroalueen ulottuvuuden parantamiseksi. Neuvosto on yksimielinen siitä, että ohjelman jälkeisen valvonnan puitteita voitaisiin virtaviivaistaa ja valvonnan intensiteettiä voitaisiin mukauttaa ajan mittaan ja jäsenvaltioiden välillä riippuen talouden, finanssipoliitiikan tai rahoitusmarkkinoiden kehityksistä. Neuvosto katsoo, että talouspolitiikan koordinaatiossa ja talous- ja rahaliiton (EMU) syventämiseen tähtäävissä toimissa olisi otettava huomioon saadut kokemukset unionin talouspoliittisesta vastauksesta aiempiin kriiseihin.

Neuvosto kehottaa jatkamaan nopeasti talouden ohjausjärjestelmän uudelleentarkastelua sekä ennen lainsäädäntöehdotuksia että niiden jälkeen. Se on yhtä mieltä siitä, että lisäselvityksiä ja keskusteluja tarvitaan, mukaan lukien komission uran määrittely, vaatimukset jäsenvaltioille, joiden katsotaan olevan vähän velkaantuneita (mukaan lukien mahdollisesti viiteuran määrittely), nettomenojen määrittely, yhteisten kvantitatiivisten vertailuarvojen soveltuvuus ja suunnittelu uudistetun kehikon tueksi, julkisen talouden sopeutuspolun pidentämisen periaatteet, maakohtaisten suositusten rooli, kansallisten suunnitelmien täytäntöönpano sekä uudistuksia ja investointeja koskevat kannustimet.

Neuvosto palauttaa mieleen, että finanssipoliittista sopimusta (Treaty on Stability, Coordination and Governance, TSCG) on sen 2 artiklan mukaisesti tulkittava

yhdenmukaisesti ja sovellettava siltä osin kuin se on EU:n lainsäädännön mukainen. Se toteaa, että TSCG:n ja päivitetyn vakaus- ja kasvusopimuksen välinen johdonmukaisuus olisi varmistettava, ja kehottaa pohtimaan johdonmukaisuuden varmistamista.

Neuvosto kehottaa komissiota tulevissa komission lainsäädäntöehdotuksissaan ottamaan huomioon jäsenvaltioiden lähentyvät näkemykset ja lisäkeskusteluja varten yksilöidyt aihealueet. Se päättää käsitellä mahdollisia seuraavia vaiheita neuvostossa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Tiedonannossa ei ehdoteta lainsäädäntömuutoksia eikä oteta suoraan kantaa mahdollisten tulevien lainsäädäntömuutosten oikeusperustaan. Komissio katsoo kuitenkin, että talouspolitiikan koordinaatiokehikon perusteellinen uudistus edellyttäisi lainsäädäntömuutoksia. Lainsäädäntöuudistuksilla myös edistettäisiin oikeusvarmuutta. Komission mukaan useimmat makrotalouden epätasapainoa koskevat uudistukset voitaisiin tehdä ilman lainsäädäntömuutoksia, joten mahdolliset lainsäädäntöehdotukset koskisivat todennäköisesti finanssipoliittista lainsäädäntöä.

Komissio toteaa, että muutokset tehtäisiin pääosin tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen, ja neuvostolla ja Euroopan parlamentilla olisi näin ollen yhtäläinen rooli lainsäädäntömenettelyssä. Tämä tarkoittaisi todennäköisesti, että lainsäädäntöehdotusten oikeusperustana olisi ennaltaehkäisevää osaa koskeva SEUT 121 artikla, jonka 6 kohdan mukaan Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen annetuilla asetuksilla antaa yksityiskohtaiset säännöt monenvälisestä valvontamenettelystä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta 9.3.2023

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 10.3.2023, kirjallinen menettely

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Tiedonannossa ei vielä ennakoida mahdollisten lainsäädäntöehdotusten sisältöä, joten mahdollisten tulevien ehdotusten valtiosääntöoikeudellisia vaikutuksia ei ole mahdollista arvioida tarkasti. Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön arvioidaan komission annettua mahdolliset lainsäädäntöehdotukset.

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

ORIENTATIONS FOR A REFORM OF THE EU ECONOMIC GOVERNANCE FRAMEWORK, DRAFT COUNCIL CONCLUSIONS

European Commission: Communication on orientations for a reform of the EU economic governance framework (COM(2022) 583 final)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Kansainvälisten ja rahoitusmarkkina-asioiden alivaltiosihteeri Leena Mörttinen,
p. +358 295 530 021

VM/EUS, Neuvotteleva virkamies Antti Kekäläinen, p. +358 295 530 386

VM/EUS, Finanssiasiantuntija Hanna Oraheimo, p. +358 295 530 137

VM/EUS, Finanssineuvos Laura Vartia, p. +358 295 530 228

VM/KO, Erityisasiantuntija Julia Niemeläinen, p. +358 295 530
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/1321/2022

Valtiovarainministeriö

Perusmuistio

EU/22/2023-VM-3

Tanninen Seppo

2.3.2023

ECOFIN-neuvosto 14.3.2023, Bryssel; 6. Venäjän Ukrainaankohdistaman hyökkäyksen talous- ja rahoitusvaikutukset

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto, 14.3.2023

Eduskuntatunnus

E 70/2022 vp, E 107/2022 vp, E 143/2022 vp, EJ 11/2022 vp, U 99/2022 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Talous- ja rahoitusasioiden neuvoston (ECOFIN) kokouksessa on tarkoitus keskustella Venäjän hyökkäyssodan talous- ja rahoitusvaikutuksista EU:ssa ja sen jäsenvaltioissa. Puheenjohtajan ennakkotiedon mukaan keskustelussa on tarkoitus keskittyä energiakyky- symyksiin.

Asiaa on käsitelty säännöllisesti talous- ja rahoitusasioiden neuvoston kokouksissa Venäjän Ukrainaankohdistaman hyökkäyksen alkamisen jälkeen. Ukrainan makrotaloudellista tukea koskevat asetukset ja asetusmuutokset hyväksyttiin neuvostossa joulukuussa.

Asiakohtaa koskevaa ennakkomateriaalia ei ole toimitettu.

Suomen kanta

Suomi tuomitsee jyrkästi Venäjän sotilaallisen hyökkäyksen Ukrainaankohdistamiseksi ja tukee vankasti Ukrainan itsenäisyyttä, suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on heijastunut voimakkaasti Euroopan talouskehitykseen. Energiakriisi on ollut merkittävä inflaatiota kiihdyttävä tekijä.

Suomi korostaa, että EU:n vahvaa poliittista, taloudellista ja sotilaallista tukea sekä humanitaarista apua Ukrainalle tulee jatkaa ja lisätä. Suomi pitää tärkeänä, että EU ja muut kansainväliset kumppanit tukevat Ukrainaa sen lyhyen aikavälin rahoitustarpeissa. Suomi pitää tärkeänä, että Ukrainan jälleenrakennusta tuetaan laajalla kansainvälisellä tuella. EU- ja kansainvälisten rahoituslaitosten sekä kolmansien valtioiden osallistuminen jälleenrakennuksen rahoittamiseen on tärkeää. Toiminnassa tulisi myös varmistaa toimiva koordinaatio keskeisten kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa.

EU:n tulee edelleen johdonmukaisesti lisätä pakotteita Venäjää kohtaan Venäjän aggresion jatkuessa.

Suomen kantoja liittyen Ukrainan rahoitustukeen on määritelty mm. valtioneuvoston selvityksissä E 70/2022 vp, E 107/2022 vp, E 143/2022 vp. ja EJ11/2022 vp.

Suomi tulee muodostamaan kantansa erikseen mahdollisten uusien ehdotusten osalta.

Pääasiallinen sisältö

Valtiovarainministerit ovat keskustelleet Venäjän hyökkäyssodan ja Venäjää vastaan asetettujen pakotteiden aiheuttamista talous- ja rahoitusvaikutuksista säännöllisesti talous- ja rahoitusasioiden neuvoston kokouksissa.

Jäsenvaltiot kannattavat yhteisesti sovittuja pakotteita laajasti. EU:n neuvosto päätti 27.1.2023 jatkaa Venäjälle asetettuja talouspakotteita kuudella kuukaudella heinäkuun loppuun asti. Neuvosto hyväksyi 25.2.2023 Venäjää koskevan 10. pakotekokonaisuuden. Samassa yhteydessä Valko-Venäjään kohdistuvia pakotteita jatkettiin vuodella. Venäjään kohdistuvien vientikieltojen piiriin lisättiin tuotteita ja teknologiaa, joilla ylläpidetään Venäjän sotakoneistoa ja teollista tuotantokykyä. Tuontikieltoja puolestaan laajennettiin tuotteilla, joista saatavilla tuloilla Venäjä rahoittaa hyökkäyssotaansa. Henkilöpakotelistalle lisättiin 87 henkilöä ja yhteisöpakotelistalle 34 yhteisöä, mukaan lukien kolme pankkia.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on heijastunut voimakkaasti Euroopan talouskehitykseen. Keskeinen välitön vaikutus on ollut energiakriisi, joka on ollut merkittävä inflaatiota kiihdyttävä tekijä. Nopea inflaatio on heikentänyt kuluttajien reaalitylöjä ja siten yksityistä kulutusta, sekä laskenut yritysten investointeja.

EU:n jäsenvaltiot ovat toteuttaneet monenlaisia toimia vaimentaakseen energian hinnan nousun ja kiihtyneen inflaation haitallisia vaikutuksia kotitalouksille ja yrityksille. Euroryhmän lokakuun julkilausuman mukaisesti toimien tulisi olla kohdennettuja heikompiosaisille ja laajapohjaiselle elvytykselle ei ole tarvetta. Lisäksi euroalueen suosituksessa vuodelle 2023 euroalueen jäsenvaltioita kehoitetaan välttämään laaja-alaista tukea kokonaiskäsytyn tukemiseksi sekä kohdentamaan ja koordinoimaan paremmin finanssipoliittisia toimia korkeisiin energianhintoihin vastaamiseksi.

EU:n lyhyen aikavälin talousnäkymät ovat edelleen epävarmat, vaikka alkuvuodesta on saatu myös merkkejä odotettua vahvemmasta kehityksestä. Kuluttajien luottamus oli koko syksyn ennätyskellisen heikko, mutta viime kuukausina piristymistä on ollut havaittavissa, vaikka edelleen ollaan kaukana pitkän aikavälin keskiarvosta. Myös elinkeinoelämän luottamus on kohentunut ja helmikuun ostopääällikköindeksit olivat odotettua paremmat, ollen korkeimmalla tasolla yhdeksään kuukauteen. Alustavien tilastotietojen mukaan EU:n talouskasvu pysähtyi viime vuoden viimeisellä neljänneksellä (0,0 % suhteessa edelliseen neljännekseen). Tämä tarkoittaa, että pahimmilta skenaarioilta mahdollisesti vältyttäisiin. Toisaalta alkuvuoden optimismi on saattanut olla ennenaikaista. Esimerkiksi Saksan viime vuoden viimeisen neljänneksen kasvulukua on korjattu alaspäin, mikä todennäköisesti laskee myös koko EU:n viimeisen neljänneksen kasvua. Seuraavan kerran tietoa koko EU:n kasvuluvuista saadaan 8.3.. Työllisyystilanne on pysynyt edelleen hyvänä.

Inflaatio on edelleen nopeaa, mutta alkoi hidastua loppuvuodesta ja hidastumisen odotetaan jatkuvan tänä vuonna. Energian hinnan lasku on ollut inflaation hidastumisen pääajuri. Koko EU:n helmikuun inflaatiolukuja ei ole vielä saatavilla, mutta alustavien tilastotietojen mukaan inflaation hidastuminen kuitenkin lähes pysähtyi euroalueella helmikuussa ollen 8,5 prosenttia. Joissain maissa inflaatio jopa kiihtyi uudelleen tammikuusta. Pohjainflaatio jatkoi kiihtymistään ja oli helmikuussa 5,6 prosenttia. Pohjainflaatio on siis

edelleen ennätysellisen korkealla tasolla, mikä herättää huolta pidempiaikaisista hintapaineista.

Rahoitusmarkkinoiden tunnelmat ovat vaihdelleet pääasiassa inflaatiolukujen ja -odotusten muutosten tahdissa. Viime vuonna euroalueen laaja osakeindeksi laski 14 prosenttia inflaation sysäämän korkojen voimakkaan nousun seurauksena, mutta alkuvuoden aikana osakemarkkinat Euroopassa ovat elpyneet taantuma- ja inflaatio-odotusten kohene-
misen myötä. EKP on ilmoittanut jatkavansa rahapolitiikan kiristämistä, mikä näkyy lyhyiden markkinakorkojen nousun jatkumisena ja 12 kuukauden euribor-korko onkin noussut jo 3,7 prosenttiin (28.2.). Euroalueen keskeinen pitkä viitekorko - Saksan 10 vuoden korko - on viime viikkoina heilahdellut välillä 2-2,5 prosenttia ilman selvää suuntaa. Korkoerot Saksan ja muiden euroalueen valtioiden pitkien korkojen välillä ovat alkuvuonna edelleen kaventuneet.

Brent-laadun raakaöljyn tynnyrihinta laski viime vuoden jälkipuoliskolla voimakkaasti ja päättyi vuoden lopussa noin 85 dollarin tasolle, jonka läheisyydessä se myös heilahdellut alkuvuonna. Myös maakaasun hinta on edelleen hieman laskenut leutojen säiden ja hyvän varastotilanteen ansiosta ja on tällä hetkellä selvästi alle Venäjän hyökkäyssotaa edeltäneen tason, noin 47 eurossa megawattitunnilta. Euroopan kaasuvaramat ovat vuodenaikaan nähden 10 vuoden keskimääräistä tasoa korkeammalla tasolla. Yhdysvallat toimittaa tällä hetkellä kaksikolmasosaa Euroopan LNG-kaasun lisätuonnista. Energiansäästötoimet ovat myös vähentäneet kaasun kysyntää. Kaasun hinnan lasku on vähentänyt osaltaan paineita myös sähkön hinnassa. Samaan suuntaan ovat vaikuttaneet vaihtoehtoisten lähteiden kasvanut käyttö (uusiutuvat ja ydinvoima).

Ydinvoiman ja uusiutuvien energialähteiden tuotannon arvioidaan tänä vuonna kasvavan ja Eurooppaan on rakenteilla useita LNG-terminaaleja, joiden kautta voidaan varmistaa kaasun saatavuutta. Euroopan tulee kuitenkin kiinnittää huomiota seuraavaan talveen varautumiseen etenkin, kun voidaan olettaa, että hinnan lasku voi myös lisätä energian kysyntää. Maakaasun hintafutuurit ovat alenemisestaan huolimatta edelleen lähes kolme kertaa korkeammat kuin niiden historialliset keskiarvot. Hintoja voi edelleen nostaa myös Aasian kasvava kysyntä etenkin LNG:n osalta.

Neuvoston asetus markkinakorjausmekanismista (MCM) maakaasun liian korkeilta hinnoilta suojautumiseksi tuli voimaan 1.2.2023. Euroopan arvopaperivalvojan (ESMA) 1.3.2023 julkaiseman tiedotteen mukaan sillä ei ole vielä ollut vaikutusta markkinaosapuolten käyttäytymiseen, mutta lisää havaintoja tarvitaan luotettavamman arvion tekemiseksi.

Ukrainan makrotaloudellista tukea koskevat asetukset ja asetusmuutokset hyväksyttiin neuvostossa joulukuussa 2022. Komissio antoi 9.11.2022 kolmesta lainsäädäntöehdotuksesta koostuvan Ukrainan makrotaloudellista apua koskevan paketin, johon kuului varainhoitoasetusta koskeva muutosehdotus, rahoituskehysasetuksen muutosehdotus sekä asetusehdotus Ukrainan makrotaloudellista rahoitusapua koskevan välineen (MFA+-väline) perustamisesta. Ukrainan makrotaloudellista rahoitusapua koskevassa asetuksessa säädetään uudesta välineestä unionin enintään 18 miljardin tuen kanavoimiseksi Ukrainalle vuodelle 2023 sekä rahoitusavusta aiheutuvien korko- ja hallintokulujen rahoittamista Ukrainan puolesta. Rahoitusapu rahoitetaan hyödyntämällä EU:n omien varojen enimmäismäärän ja vuosien 2021-2027 monivuotisen rahoituskehysten välistä liikkumavaraa kohdennetusti Ukrainaa varten. Tätä liikkumavaraa hyödyntäen EU laskee liikkeen joukkovelkakirjalainoja ja lainaa varat edelleen Ukrainalle. Ensimmäinen 3 miljardin maksatuserä Ukrainalle tehtiin 17.1.2023. Loput erät ovat suuruudeltaan noin 1,5 miljardia euroa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta, 9.3.2023

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta, kirjallinen menettely 10.3.2023

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/EUS hallitusneuvos Seppo Tanninen, + 295530224
VM/RMO finanssineuvos Markku Puumalainen, +358 29 553 0206
VM/RMO finanssisihteeri Atte Jantunen, +358 29 553 0508
VM/KO finanssiasiantuntija Auri Lassi, +358 295 530 387
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/22/2023

Liitteet -**Viite** -

Valtiovarainministeriö

Perusmuistio

EU/19/2023-VM-7

Sihvola Mikko

2.3.2023

ECOFIN-neuvosto 14.03.2023, Bryssel; 7. Kansainväliset kokoukset

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 14.3.2023, Bryssel

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

a) G20 valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien helmikuun kokouksen (24.-25.2.2023) seuranta

Asiakohdassa puheenjohtaja ja komissio tiedottavat 24.-25.2.2023 pidetystä G20-kokouksesta.

b) G20 valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien sekä IMF:n kevätkokousten (10.-16.4.2023) valmistelu

i) EU:n yhteiset linjaukset G20-kokoukseen

ii) Lausunto kansainväliselle valuutta- ja rahoituskomitealle (IMFC)

Puheenjohtaja tiedottaa G20-kokouksen ja IMFC-kokouksen valmisteluista. Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto tulee antamaan mandaatin talous- ja rahoituskomitealle (EFC) hyväksyä EU:n yhteiset linjaukset G20-kokoukseen ja EU:n lausunnon IMFC:lle.

Suomen kanta

Suomi ottaa tiedoksi puheenjohtajan ja komission raportin 24.-25.2.2023 pidetystä G20-kokouksesta ja puheenjohtajan selvityksen kevätkokouksen valmisteluista. Suomi hyväksyy mandaatin antamisen EFC:lle hyväksyä EU:n yhteiset linjaukset G20-kokoukseen ja EU:n lausunnon IMFC:lle.

Pääasiallinen sisältö

a) G20 valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien helmikuun kokouksen (24.-25.2.2023) seuranta

Helmikuun valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien kokous oli Intian G20 puheenjohtajakauden ensimmäinen. Bangalossa pidetystä kokouksesta ei julkaistu kommunikoa Venäjän ja Kiinan vastustuksesta johtuen. Syynä oli Venäjän Ukrainassa aloittamaa hyökkäyssotaa koskeva muotoilu. Sen sijaan kokouksesta julkaistiin puheenjohtajan yhteenveto. G20 valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien kokouksissa ei ole päästy yksimielisyyteen kommunikosta Venäjän hyökkäyssodan alkamisen jälkeen.

Puheenjohtajan yhteenvedossa esitetään aluksi surunvalittelut Turkille ja Syyrian kansalle maanjäristyksen uhrien omaisille. G20-ryhmä arvostaa jo tarjottua humanitääristä apua ja kehottaa jäseniään ja monenvälisiä instituutioita tarjoamaan kaiken mahdollisen tuen toimimista ja jälleenrakennusta varten.

Yhteenvedossa nostetaan esille toista vuotta jatkuvan Ukrainan sodan (huom. yhteenvedossa ei käytetä termiä Venäjän hyökkäyssota) kielteiset vaikutukset maailmantaloudelle ja kerrotaan, että asiasta keskusteltiin kokouksessa. Yhteenvedossa viitataan YK:n yleiskokouksen päätöslauselmaan ES-11/1, jossa tuomitaan Venäjän aggressio Ukrainaa vastaan ja vaaditaan sen vetäytymistä Ukrainan alueelta. Enemmistö G20-jäsenistä tuomitsi jyrkästi sodan Ukrainassa ja korosti sen aiheuttavan valtavaa inhimillistä kärsimystä ja pahentavan entisestään maailmantalouden heikkouksia. Yhteenvedossa todetaan, että kokouksessa kuultiin myös erilaisia näkemyksiä tilanteesta ja pakotteista. Yhteenvedossa korostetaan, että vaikka G20 ei ole foorumi turvallisuusongelmien ratkaisemiseksi, voi turvallisuusasioilla voi olla merkittäviä seurauksia maailmantaloudelle. Yhteenvedossa myös todetaan, että on välttämätöntä ylläpitää kansainvälistä oikeutta ja monenvälistä järjestelmää, joka turvaa rauhaa ja vakautta. Nyt ei ole sodan aika.

Yhteenvedossa huomautetaan, että maailmantalouden näkymät ovat parantuneet hieman, mutta kasvu on edelleen hidasta ja näkymiin kohdistuu edelleen riskejä, kuten kohonnut inflaatio, pandemian vaikutukset ja tiukentuneet rahoitusehdot. G20-jäsenet toistavat, että nyt tarvitaan hyvin kalibroituja raha-, finanssi-, rahoitus- ja rakennepoliittika kasvun edistämiseksi ja taloudellisen vakauden ylläpitämiseksi. G20 sitoutuu jatkamaan yhteistyötä makrotalouden ja kestävä kehityksen saralla. Jäsenet korostavat tarvetta pysyä ketterinä ja joustavina politiikkatoimissa. Tukitoimien tulisi olla väliaikaisia ja kohdistettuja heikommassa asemassa oleville ryhmille säilyttäen samalla julkisen talouden kestävyden keskipitkällä aikavälillä. Keskuspankit ovat edelleen vahvasti sitoutuneet saavuttamaan hintavakauden mandaattiansa mukaisesti. Keskuspankin riippumattomuus on tärkeää politiikkatoimien uskottavuuden säilyttämiseksi.

Puheenjohtajan yhteenvedossa G20-jäsenet toteavat monenvälisillä kehityspankeilla olevan keskeinen rooli kehitysrahoituksessa. G20 jäsenet tunnustavat kehityspankkien tarpeen kehittyä, jotta ne huomioivat monimutkaiset rajat ylittävät haasteet entistä paremmin ja niihin liittyvät rahoitustarpeet. Samanaikaisesti kehityspankkien tulee keskittyä jatkossakin köyhyyden vähentämiseen ja kaikkien muiden kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen. Kehityspankkeja kehoitetaan lisäämään ponnisteluja G20:n teettämän riippumattoman kehityspankkien pääoman riittävyttä (ns. Capital Adequacy Framework, CAF) koskevan arvioinnin suositusten toimeenpanemisen selvittämiseksi.

Lisäksi G20 kertoo olevansa sitoutunut ylläpitämään vahvaa ja tehokasta kansainvälistä rahoitusturvaverkkoa, jonka keskiössä on riittävästi resursoitu ja kiintiöpohjainen IMF. G20 pitää tervetulleena erityisnosto-oikeuksien (SDR) vapaaehtoista kanavointia eniten

apua tarvitseville ja kannustaa halukkaita maita osallistumaan maailmanlaajuisen 100:n miljardin dollarin kanavointitavoitteen saavuttamiseksi. G20-jäsenet tunnustavat, että alhaisen ja keskitulon tason maiden velkahaavoittuvuudet vaativat toimia. Velkojien monenvälistä koordinaatiota tulisi vahvistaa ja yhteisen velanhoitokehikon (Common Framework) toimeenpanoa tehostaa.

Yhteenvedossa myös kerrotaan kaupunkien olevan talouskasvun potentiaalisina keskuksina ja G20-jäsenet korostavat, että kaupungeista on tehtävä osallistavia, vastustuskykyisiä ja kestäviä. G20 tulee jakamaan esimerkkejä innovatiivisista rahoitusmalleista yksityisen sektorin investointien lisäämiseksi ja infrastruktuurin rahoitusvajeen korjaamiseksi umpeen tulevaisuuden kaupunkien luomiseksi. G20-jäsenet vahvistavat myös sitoutumisensa Pariisin sopimukseen ja 100:n miljardin dollarin vuosittaisen ilmasto-rahastustavoitteen mobilisoimiseksi.

G20-jäsenet kertovat myös puheenjohtajan yhteenvedossa olevansa sitoutuneita globaalin terveysarkkitehtuurin pandemioiden ehkäisyyn, niihin varautumisen ja reagoinnin kehittämiseksi. Kansainvälisen verotuksen osalta, G20 kertoo olevansa edelleen sitoutunut OECD/G20:n kaksi-pilarisen kansainvälisen veropakettin täytäntöönpanoon.

b) G20 valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien sekä IMF:n kevätkokousten (10.-16.4.2023) valmistelu

- i) EU:n yhteiset linjaukset G20-kokoukseen**
- ii) Lausunto IMFC:lle**

Luonnosta EU:n yhteiseksi linjaukseksi huhtikuun G20-kokoukseen ei ole vielä saatavilla kuten ei myöskään luonnosta EU:n yhteiseksi lausunnoksi IMFC-kokoukseen.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta 9.3.2023

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 10.3.2023, kirjallinen menettely

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

G20 Chair's Summary and Outcome Document

https://www.g20.org/content/dam/gtwenty/gtwenty_new/document/1st%20FMCBG%20Chair%20Summary.pdf

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/KVR, Erityisasiantuntija Mikko Sihvola, 02955 30303
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/19/2023

Valtiovarainministeriö

Perusmuistio

EU/1317/2022-VM-5

Mustonen Esko

2.3.2023

ECOFIN-neuvosto 14.3.2023, Bryssel; 8. EU:n talousarvio: Suositus vuoden 2021 talousarvion toteuttamista koskevan vastuuvapau- den myöntämisestä komissiolle

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 14.03.2023

Eduskuntatunnus

E 139/2022 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan tilintarkastustuomioistuin (ETT) julkaisi 13.10.2022 vuosikertomuksensa varainhoitovuodelta 2021 ja se esiteltiin Ecofin-neuvostolle 6.12.2022. Kertomuksen perusteella Ecofin-neuvosto päättää Euroopan parlamentille annettavasta suosituksesta koskien vastuuvapauden myöntämistä komissiolle varainhoitovuodelta 2021. Vuosikertomusta käsiteltiin tammi-helmikuussa 2023 neuvoston budjettikomiteassa, jossa valmisteltiin luonnos neuvoston suositukseksi vastuuvapauden myöntämiseksi komissiolle. Euroopan unionin erillisvirastoista, toimeenpanovirastoista ja yhteisyrityksistä laadittiin omat erilliset suosituksensa. Coreper II käsitteli ehdotuksia kokouksessaan 22.2.2023.

Ecofin-neuvoston on tarkoitus hyväksyä vastuuvapaussuositukset kokouksessaan 14.3.2023, minkä jälkeen ne toimitetaan Euroopan parlamentille. Euroopan parlamentti äänestää vastuuvapauden myöntämisestä komissiolle täysistunnossaan toukokuussa 2023.

Suomen kanta

Suomi tukee puheenjohtajan ehdotusta komissiota koskevaksi neuvoston vastuuvapaus-suositukseksi varainhoitovuodelta 2021. Puheenjohtajan ehdotuksessa neuvosto suosittaa vastuuvapauden myöntämistä komissiolle varainhoitovuodelta 2021. Suositusta voidaan pitää kokonaisuuden kannalta hyväksyttävänä ja hyvää varainhoitoa tukevana. Ehdotus on E-kirjeessä E 139/2022 vp. määritellyn Suomen kannan mukainen. Myös puheenjohtajan ehdotukset vastuuvapaussuosituksiksi virastoille, toimeenpanovirastoille ja yhteisyrityksille ovat Suomen kannan mukaisia ja hyväksyttävissä.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajan ehdotuksessa neuvosto suosittaa Euroopan parlamentille, että komissiolle myönnettäisiin vastuuvapaus EU:n talousarvion toimeenpanosta varainhoitovuodelta 2021. Ehdotus neuvoston vastuuvapaussuositukseksi on valmisteltu neuvoston budjettikomiteassa tammi-helmikuun 2023 aikana Euroopan tilintarkastustuomioistuimen (ETT) vuosikertomuksen 2021 tietojen pohjalta.

Suositukseen liittyvissä kommentteissa kiinnitetään huomiota mm. seuraaviin seikkoihin:

Neuvosto pitää myönteisenä ETT:n positiivista lausuntoa EU:n tilinpidosta sekä tulojen sääntöjenmukaisuudesta. Sen sijaan neuvosto valittaa, että ETT on joutunut jo kolmena peräkkäisenä vuonna antamaan kielteisen lausunnon EU:n talousarvion menojen sääntöjenmukaisuudesta arvioidun virhetason ylittäessä olennaisuusrajan. Neuvosto huomii myös ETT:n myönteisen lausunnon elpymis- ja palautumistukivälineen toimeenpanosta ensimmäisenä vuonna.

Neuvosto valittaa kohonnutta kokonaisvirhetasoa (3,0 %) ja huomii ETT:n arvion siitä, että virhetaso on olennainen 63,2 prosentissa menoista. Neuvosto valittaa erityisesti kulojen korvaamiseen liittyvien korkean riskin menojen kasvanutta virhetasoa. Neuvosto painottaa, että virhetason laskemiseksi ja EU-varojen vaikuttavan hallinnoinnin varmistamiseksi on korostettava selkeämpien, avoimempien ja ennustettavampien sääntöjen merkitystä. Komission on yksinkertaistettava tarpeettoman monimutkaisia sääntöjä ja menetelyitä kuitenkin niin, ettei tavoitetasoa tai vaatimuksia tilivelvollisuudesta lasketa.

Neuvosto on huolissaan maksamattomien sitoumusten (RAL) määrän kasvusta. Samalla neuvosto kuitenkin huomii sen, että kasvu on seurausta NGEU-välineen sitoumuksista ja varsinaisten EU:n talousarvion maksamattomien sitoumusten määrä on laskenut.

Neuvoston suosituksessa käydään läpi ETT:n vuosikertomus luvuittain ja kiinnitetään huomiota ETT:n esille nostamiin keskeisiin havaintoihin sekä tuetaan yleisellä tasolla ETT:n komissiolle antamia suosituksia.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Sopimus Euroopan unionin toiminnasta 287 ja 319 artikla.

Euroopan unionin yleiseen talousarvioon sovellettavien varainhoitosääntöjen artikkelit 254-263.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Asian käsittelystä Euroopan parlamentissa vastaa talousarvion valvontavaliokunta (CONT), jonka laatiman mietinnön pohjalta täysistunto äänestää vastuuvapauden myöntämisestä. Komission vastuuvapauden osalta raportoinnina toimivat Jeroen Lenaers ja Monika Hohlmeier (EPP).

Talousarvion valvontavaliokunnan äänestys on maaliskuussa 2023 ja täysistunto äänestää vastuuvapaudesta toukokuussa 2023.

Kansallinen valmistelu

EU-asioiden jaosto 34 (budjetti- ja hallintoasiat), kirjallinen menettely 4.-8.11.2022;
E-kirje (E 139/2022 vp)

EU-ministerivaliokunta 9.3.2023

Eduskuntakäsittely

PeL 97 §:n mukainen tiedoksianto eduskuntaan.

Tarkastusvaliokunnan lausunto TrVL 5/2022 vp.

Suuren valiokunnan kirjallinen menettely 10.3.2023.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Asialla ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia. Tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksella pyritään vaikuttamaan EU-varojen hoitoon ja käyttöön.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Puheenjohtajan ehdotusta tukee jäsenmaiden määräenemmistö. Ennakkotietojen mukaan jäsenmaista Tanska ja Hollanti aikovat aiempien vuosien tapaan äänestää ehdotusta vastaan ja tullevat jättämään lausuman (6247/23 + ADD 2).

Asiakirjat

6247/23 + ADD 1

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus varainhoitovuodelta 2021 (EU:n virallinen lehti OJ 2022/C 412/09).

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/VVC, Valtioneuvoston apulaiscontroller Esko Mustonen, p. 02955 30345, esko.mustonen@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/1317/2022

Liitteet -

Viite -

Valtiovarainministeriö

Perusmuistio

EU/483/2023-VM-1

Makkonen Johanna

28.2.2023

ECOFIN-neuvosto 14.3.2023, Bryssel; 9. Neuvoston päätelmät EU:n vuoden 2024 talousarvion suuntaviivoista

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 14.3.2023, Bryssel

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Neuvoston päätelmät EU:n vuoden 2024 talousarvion suuntaviivoiksi on valmisteltu neuvoston budjettikomiteassa. Suuntaviivojen tarkoitus on antaa evästystä ja tietoa neuvoston prioriteeteista komissiolle, kun se valmistelee esitystä EU:n ensi vuoden talousarvioksi.

Budjettikomitea pääsi suuntaviivoista yhteisymmärrykseen 15.2. kokouksessaan. Coreper II hyväksyi päätelmät 22.2. ja lähetti ne vahvistettavaksi Ecofin-neuvostolle.

Kun vuoden 2024 suuntaviivat on virallisesti hyväksytty, ne toimitetaan neuvoston puheenjohtajan kirjeenä komissiolle ja muille toimielimille.

Suomen kanta

Suomi pitää neuvoston päätelmiä EU:n vuoden 2024 talousarvion suuntaviivoiksi tasapainoisena lähtökohtana talousarvion valmistelulle. Neuvoston päätelmät ovat Suomen hyväksyttävissä.

Suomi muodostaa kantansa vuoden 2024 talousarvioesitykseen vasta, kun komissio antaa esityksensä kesällä 2023.

Pääasiallinen sisältö

Neuvoston päätelmät vuoden 2024 suuntaviivoiksi sisältävät varsin pitkälti samoja elementtejä, kuin vuoden 2023 suuntaviivat.

Joulukuun 2022 Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti suuntaviivoissa todetaan, että EU on edelleen sitoutunut antamaan yhdessä kumppaneidensa kanssa rahoitusapua Ukrainalle sekä tukemaan sen resilienssiä ja jälleenrakennusta. Suuntaviivoissa katsotaan tärkeäksi se, että vuoden 2024 talousarvion kautta jatketaan solidaarisuuden osoittamista ukrainalaisille.

Suuntaviivoissa korostetaan talousarvion kurinalaisuutta ja perustumista todellisiin tarpeisiin sekä budjettiperiaatteiden noudattamista. Monivuotisen rahoituskehyksen noudattamista alleviivataan sekä sitä, että seuraavan vuoden talousarviossa tulee olla riittävästi liikkumavaraa varainhoitovuoden aikana mahdollisesti ilmenevien ennakoimattomien menojen varalta. Samaan aikaan, EU-budjettiin tulisi varata riittävät varat ohjelmien toteuttamiseen, jotta edellisen ja nykyisen rahoituskehyksen mukaiset sitoumukset voidaan maksaa ajoissa.

Suuntaviivoissa korostetaan myös toimielinten ja virastojen hallintomenojen ja henkilöstömäärän maltillisuutta. Neuvosto peräänkuuluttaa toimia talousarvion otsakkeen 7 (hallintomenot) paineiden helpottamiseksi. Neuvosto toistaa komissiolle esittämänsä pyynnön esittää Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 241 artiklan mukaisesti toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeen 7 nykyisiä enimmäismääriä ei ylitetä ja että erityisvälineitä ei oteta käyttöön otsakkeen osalta. Lisäksi neuvosto pyytää komissiota arviota, jolla varmistettaisiin koordinoitu lähestymistapa kyberturvallisuuteen, instituutioiden taloudellisen taakan vähentämiseksi.

Neuvosto pyytää selkeää ja läpinäkyvää informaatiota sekä elpymisvälineen, että MFA+-lainojen korkokustannuksista, velanhallinnasta sekä muista EU-budjetin vastuista. Neuvosto pyytää komissiota esittämään keinoja MFA+-lainojen korkokustannusten kattamiseksi vuoden 2024 talousarviosta.

Neuvoston suuntaviivoissa pyydetään komissiota toimittamaan vuoden 2024 talousarvioesitys mahdollisimman pian, viimeistään viikolla 22.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

Neuvoston päätelmiä EU:n vuoden 2024 talousarvion suuntaviivoiksi ei käsitellä Euroopan parlamentissa. Parlamentti laatii omat vastaavat päätelmänsä vuoden 2024 talousarvion suuntaviivoiksi.

Kansallinen valmistelu

valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta 9.3.2023

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta kirjallinen menettely 10.3.2023

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Neuvoston päätelmillä vuoden 2024 talousarvion suuntaviivoiksi ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia. Neuvoston päätelmissä suuntaviivoiksi ei oteta kantaa talousarvion kokonaisuuteen. Komissio julkaisee talousarvioesityksensä kesällä 2023. Vuoden 2024 EU:n talousarviosta on tarkoitus päättää lopullisesti marraskuussa neuvoston ja parlamentin välisessä sovittelumenettelyssä.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

6246/23 + ADD 1

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/BO, Erityisasiantuntija Johanna Makkonen, puh. +358 295 160 58, etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/483/2023

3.3.2023

Euroryhmän kokous 13.3.2023

Euroryhmän kokouksessa 13.3.2023 käsitellään alustavan asialistan mukaan seuraavia asioita:

1. Euroalueen talouden ja rahoitusmarkkinoiden kehitys ml. finanssipoliittinen ohjaus vuodelle 2024

Euroryhmä käy näkemystenvaihdon makrotalouden ja rahoitusmarkkinoiden kehityksestä sekä finanssipoliittisesta ohjauksesta euroalueella. Komissio julkaisee tiedonannon EU:n finanssipoliittikan ohjauksesta vuodelle 2024 keskiviikkona 8.3.2023. Komissio on julkaissut edellisinä vuosina vastaavan tiedonannon, jossa se antaa jäsenmaille ohjausta kansallisen finanssipoliittikan valmisteluun. Euroryhmässä on tarkoitus käsitellä komission tiedonannon pohjalta laadittavaa euroryhmän julkilausumaa. Komission tiedonannon sisällöstä ei ole tällä hetkellä saatavilla tietoa. Oletettavasti vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen yleisen poikkeuslausekkeen voimassaolo päättyisi vuonna 2023, ja komissio siirtynee eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä toukokuussa 2023 annettavien maakohtaisten finanssipoliittisten suositusten osalta viime vuosia kvantitatiivisempaan lähestymistapaan.

Euroryhmä on aiemmissa finanssipoliittikkaa käsitelleissä keskusteluissa sivunnut muun muassa jäsenmaiden toimia korkeisiin energian hintoihin vastaamiseksi. Myös euroalueen suosituksissa vuosille 2023–2024 jäsenmaita muun muassa kehoitetaan välttämään laaja-alaista tukea kokonaiskysynnän tukemiseksi sekä kohdentamaan ja koordinoimaan paremmin finanssipoliittisia toimia korkeisiin energianhintoihin vastaamiseksi.

Euroalueen lyhyen aikavälin talousnäkymät ovat edelleen hyvin epävarmat, vaikka alkuvuodesta on saatu myös merkkejä odotettua vahvemmassa kehityksestä. Työllisyystilanne on pysynyt hyvänä. Pohjainflaatio kuitenkin jatkoi kiihtymistään ja on nyt ennätyksellisen korkealla. Kuluvan vuoden alun aikana osakemarkkinat ovat palautuneet melko voimakkaasti taantumahuolien ja energiamarkkinatilanteen pahimpien pelkojen helpottaessa, mutta lyhyet korot ovat edelleen nousseet EKP:n viestittyä rahapolitiikan tiukan linjan jatkumisesta.

2. Kansainvälisten kokousten valmistelu, ml. valuuttakurssikehitys

Asiakohdassa on tarkoitus käydä keskustelu euron valuuttakurssikehityksestä aikavälillä elokuu 2022 – tammikuu 2023. Valuuttakurssikeskustelu käydään kaksi kertaa vuodessa osana Washingtonin kansainvälisten kokousten valmistelua.

Komission taustamuistion mukaan euro on vahvistunut suhteessa lähes kaikkiin muihin valuuttoihin. Valuuttakurssin vahvistuminen on pitkälti seurausta loppuvuoden nopeammasta rahoitusolojen kiristymisestä euroalueella. Myös kaasun hinnan lasku ja maailmantalouden näkymien kirkastuminen vaikuttivat valuuttakurssin vahvistumiseen. Euro on vahvistunut erityisesti suhteessa Yhdysvaltain dollariin ja Kiinan juaniin, mutta myös Englannin puntaan ja Japanin Jeniin. Valuuttakurssin vahvistuminen laskee tuontihintoja, mutta voi hidastaa euroalueen vientiä.

Lisäksi asiakohdassa kuullaan raportti G7 valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien kokouksesta, joka pidettiin 23.2.2023 Bangalossa Intiassa.

3. Euroalueen ja jäsenvaltioiden inflaatiokehitys

Euroryhmässä on tarkoitus käydä keskustelu euroalueen ja jäsenvaltioiden inflaatiokehityksestä. Asiasta on keskusteltu euroryhmässä viime aikoina säännöllisesti. Komission taustamuistion mukaan inflaatiohuippu on näillä näkymin ohitettu euroalueella. Syynä on energian hinnan lasku. Inflaatio on kuitenkin yhä laaja-alaisempaa ja sen hidastuminen odotuksista poiketen lähes pysähtyi helmikuussa, ollen nyt 8,5 prosenttia. Euroalueen pohjainflaatio nousi uuteen ennätykseen helmikuussa, 5,6 prosenttiin. Pohjainflaation hidastuminen vie aikaa ja siihen liittyy edelleen yläsuuntaisia riskejä. Keskustelun mahdollisia aiheita ovat jäsenmaiden erot inflaatiokehityksessä, palkka-hintakierteen riski, jäsenmaiden energiatukitoimien vaikutus inflaatioon sekä yritysten voittojen kehitys korkean inflaation aikana. Komission helmikuussa julkaistun talviennusteen mukaan euroalueen inflaatio hidastuu viime vuoden 8,4 prosentista kuluvana vuonna 5,6 prosenttiin ja ensi vuonna 2,5 prosenttiin.

4. Talouspolitiikan EU-koordinaation arvioinnin euroalueen näkökohdat

Euroopan komissio julkaisi 9.11.2022 tiedonannon kaavailemistaan uudistuksista talouspolitiikan EU-koordinaatioon. Talous- ja rahoitusasioiden neuvoston kokouksessa 14.3.2023 on tarkoitus hyväksyä neuvoston päätelmät asiasta. Euroryhmässä keskustellaan talouspolitiikan EU-koordinaation arviointiin liittyvistä euroalueen näkökohdista neuvoston päätelmissä. Neuvoston päätelmissä korostetaan, että talouspolitiikan koordinaatio on talous- ja rahaliiton rakenteen keskeinen pilari, joka tukee yhteisen valuutan vakautta ja euroalueen talouden kestävyyttä. Päätelmissä tuodaan esille alustavien talousarviosuunnitelmien (DBP) laatimisen merkitys finanssipolitiikan koordinoinnissa ja sen varmistamisessa, että euroalueen jäsenvaltioiden talousarvioesitykset ovat EU:n finanssipoliittisten sääntöjen mukaisia. Neuvoston päätelmissä todetaan tarve alustavien talousarviosuunnitelmien laatimiselle myös tulevaisuudessa. Päätelmissä todetaan myös, että makrotalouden epätasapainoa koskevaa menettelyä koskevaa analyysiä pitäisi kehittää menettelyn euroalueen ulottuvuuden parantamiseksi ja ohjelman jälkeisen valvonnan puitteita voitaisiin virtaviivaistaa ja sen intensiteettiä mukauttaa vallitsevien olosuhteiden mukaan.

5. Strateginen keskustelu digieuroon liittyvistä politiikkatavoitteista

Euroryhmä vahvisti edellisessä kokouksessaan 16.1.2023 tukensa digitaalista euroa valmistelevalle työlle kannustaen eurojärjestelmää jatkotyössä sekä korkean tason innovaatioihin että kunnianhimoon. Tulevassa euroryhmän kokouksessa ministerit käyvät strategisen keskustelun digitaalisen euron projektin politiikkatavoitteista. Keskustelu tulee keskittymään erityisesti digitaalisen euron tavoitteisiin Euroopan unionin taloudellisen ja geopoliittisen suvereniteetin vahvistamisessa. Mak-

sujärjestelmien infrastruktuuri ja teknologia ovat keskeisessä asemassa geopoliittisessa maailmantaloudessa ja samanaikaisesti nykyiset EU:n laajuisesti käytettävissä olevat vähittäismaksujärjestelmät ovat pitkälti riippuvaisia unionin ulkopuolisista toimijoista. Lisäksi digitaalinen euro voisi mahdollisesti parantaa taloudellista osallisuutta ja tarjota yleisölle mahdollisuuden julkiseen, edulliseen, yksinkertaiseen ja luotettavaan maksuvälineeseen. Keskustelussa on tarkoitus jakaa näkemyksiä euron aseman turvaamisesta rahajärjestelmän perustana ja digitaalisen euron mahdollisesta asemasta laillisena maksuvälineenä.

Liitteet -